

Î N C H E I E R E

29 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Emilia Grăjdieru,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Emilia Grăjdieru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Casa
Teritorială de Asigurări Sociale Botanica privind contestarea actelor administrative
și obligarea stabilirii pensiei pentru activitatea în funcție publică,
împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
casat hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani cu emiterea
unei noi decizii privind declararea acțiunii inadmisibile,

c o n s t a t ă :

La 23 mai 2019 Emilia Grăjdieru a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind recunoașterea
vechimei în muncă în serviciul public, stabilirea pensiei ca funcționar public și
obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica să-i stabilească pensia
pentru activitatea în serviciul public, începând cu data depunerii cererii (f.d. 2-3).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a relatat că la
30 octombrie 2017 a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica setul
de documente în scopul stabilirii pensiei ca funcționar public.

După trei luni de examinare a primit decizia de refuz, care era motivată prin
confirmarea unui stagiului de doar 13 ani 03 luni 29 zile, iar documente suplimentare
nu i s-au cerut.

Reclamanta a enunțat că ulterior, a prezentat la Casa Teritorială de Asigurări
Sociale Botanica copia procesului-verbal al Comisiei Ministerului Transporturilor și
Gospodăriei Drumurilor pentru stabilirea vechimei în muncă, realizat cu începere de
la 27 august 1991, nr. 02-p din 17 ianuarie 2008 și copia ordinului Agenției
Transporturilor nr. 49-p din 23 decembrie 2009, care îi confirmă stagiul de cotizare
de 18 ani și îi acordă dreptul la pensia de funcționar public, însă din nou a fost

refuzată, motivându-se că la examinarea cererii sale, comisia s-a bazat pe Nomenclatoarele în vigoare din anul 2001.

Emilia Grăjdieru a relevat că vechimea în muncă în aparatul central al Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, a fost stabilită în conformitate cu Legea serviciului public nr.443 din 04 mai 1995, în vigoare la data stabilirii inițiale a vechimii în funcția publică.

La data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004 și Clasificatorului unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 515 din 23 februarie 2001, deja activa în funcție publică, iar legile nu au caracter retroactiv.

În continuare, reclamanta a indicat că documentele din arhiva Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor și Agenției Transporturilor, confirmă decurgerea vechimii în funcție publică cu începere de la 27 august 1991. Extrasul de arhivă din procesul-verbal nr. 50-C din 03 septembrie 1998, confirmă vechimea în muncă în funcția publică de 12 ani 10 luni și 28 de zile. Extrasul din procesul-verbal nr.02-p din 17 ianuarie 2008, confirmă vechimea în muncă în funcție publică de 16 ani 03 luni și 11 zile. Iar, Ordinul 49-p din 23 decembrie 2009, confirmă vechimea finală în serviciul public la eliberarea din funcția publică de 18 ani.

La 29 iulie 2019 Emilia Grăjdieru a depus supliment la cererea de chemare în judecată, în care a indicat în calitate de pârât Casa Națională de Asigurări Sociale și intervenient principal Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, concretizând că contestă decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. X-01/09-432 din 30 ianuarie 2018 (f.d.31).

La 11 martie 2020 Emilia Grăjdieru a depus cerere de concretizare a acțiunii împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. X-01/09-432 din 30 ianuarie 2018; nr. X01/09-2752 din 25 iunie 2018 și nr. 1285 din 04 martie 2020, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească pensia pentru activitate în serviciu public, începând cu data depunerii cererii inițiale la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica - 30 octombrie 2017, în conformitate cu vechimea realizată în serviciul public de 18 ani (f.d. 73).

Prin hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind refuzul stabilirii pensiei nr. X-01/09-432 din 30 ianuarie 2018 și decizia adoptată în procedura prealabilă – refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr.1285 din 04 martie 2020, și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să-i stabilească reclamantei Emiliei Grăjdieru pensia pentru activitatea în serviciul public, începând cu data depunerii cererii inițiale la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica – 30 octombrie 2017, în conformitate cu vechimea realizată în serviciul public de 18 ani (f.d. 90).

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut temeinicia acțiunii depuse de Emilia Grăjdieru, prin prisma normelor de drept material relevante speței și ilegalitatea actelor administrative contestate, emise de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica.

Manifestând dezacordul cu hotărârea instanței de fond, Casa Națională de Asigurări Sociale la 21 iulie 2020, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 Codul administrativ, a depus apel, iar la 05 octombrie 2020 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul

Râșcani, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere ca fiind neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depusă de Emilia Grăjdieru (f.d. 95, 109-112).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 aprilie 2021 a casat hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și a emis o nouă decizie, prin care a declarat acțiunea Emiliei Grăjdieru inadmisibilă (f.d. 141-149).

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a constatat inadmisibilitatea acțiunii, în baza prevederilor art. 207 alin. (1) și alin. (2), lit. f) Cod administrativ, deoarece din probatoriul cauzei rezultă că în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, Emilia Grăjdieru nu a depus cerere prealabilă, toate cererile fiind adresate în exclusivitate Oficiului Teritorial Botanica. Prin urmare, Emilia Grăjdieru nu a probat respectarea procedurii prealabile.

La 21 iulie 2021 Emilia Grăjdieru a depus recurs împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocându-se că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural.

Referitor la concluzia Curții de Apel Chișinău privind nerespectarea procedurii prealabile, recurenta relevând dispozițiile art. 208 alin. (2), art. 165 alin. (3) din Codul administrativ, art. 4 alin. (1)-(3) din Legea nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare și art. 54 alin. (1)-(4) din Constituția Republicii Moldova, a susținut respectarea procedurii prealabile.

Totodată, Emilia Grăjdieru a opinat că Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a examinat în mod competent probele prezentate, a elucidat esența litigiului, a respectat prevederile procedurale și legale, adoptând o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea dreptului la un proces echitabil, motiv pentru care urmează a fi menținută.

Iar, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, nu a ținut cont de prevederile art. 47, 54 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 din Legea nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare, art. 165, art. 208 alin. (2) din Codul administrativ, art. 224 alin. (1) lit. b), art. 232, 239-241 din Codul de procedură civilă.

La 04 august 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat Casei Naționale de Asigurări Sociale copia recursului depus de Emilia Grăjdieru, împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului depus de Emilia Grăjdieru, Casa Națională de Asigurări Sociale nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

Examinând admisibilitatea recursului depus de către Emilia Grăjdieru, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară

inadmisibil în special când: recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Articolul 245 alin. (1) Cod administrativ indică că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 27 aprilie 2021.

Totodată, din materialele dosarului, și anume, extrasul din poșta electronică, rezultă că instanța de apel a expediat Emiliei Grăjdieru, copia dispozitivului deciziei din 27 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, la data de 28 aprilie 2021, în care i s-a explicat calea și termenul de atac al deciziei adoptate. (f.d. 151)

Emilia Grăjdieru a răspuns la mesajul electronic expediat de Curtea de Apel Chișinău, prin care i-a fost notificată copia dispozitivului deciziei contestate, la data de 17 iunie 2021 (f.d. 151-verso).

În acest context, este de menționat că în corespundere cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție, prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Prin urmare, se atestă că decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Emiliei Grăjdieru în momentul expedierii prin intermediul poștei electronice, adică la 28 aprilie 2021, iar termenul limită de contestare fiind 28 mai 2021, zi de vineri, însă, recursul a fost depus abia la 23 iulie 2021, contrar art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, ceea ce denotă că a fost depus peste termenul de 30 de zile de la notificare.

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs notează că faptul recepționării de către Emilia Grăjdieru la data de 06 iulie 2021 a deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău (f.d.155), nu constituie temei de prelungire a termenului de procedură, or, termenul de contestare curge de la momentul notificării deciziei prin intermediul poștei electronice, la data de 28 aprilie 2021 și recurenta urma să depună conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ, în cazul în care nu recepționase decizia motivată a instanței de apel în termenul prevăzut de lege, cel puțin recurs nemotivat, iar ulterior să prezinte motivarea recursului.

Articolul 245 alin. (2) din Codul administrativ reglementează situația când recursul depus conform prevederilor alin. (1) art. 245 a fost depus nemotivat din cauza neprezentării de către instanța de apel a motivării deciziei, care potrivit alin. (3) art. 240 din Codul administrativ se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Mai mult, este de menționat că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu

diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) Cod administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că Emilia Grăjdieru a cunoscut despre decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorant cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prescris la art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

La caz, Emilia Grăjdieru nu a depus cerere privind repunerea recursului în termen, în sensul art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ și nici nu a prezentat probe concludente și pertinente în vederea argumentării omiterii termenului legal, motiv din care recursul necesită a fi declarat inadmisibil.

Or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, de a declara inadmisibil recursul depus de către Emilia Grăjdieru.

În conformitate cu art. 193, 230 și art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul depus de Emilia Grăjdieru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan